

14
I. N. D.

DISSERTATIO ACADEMICA

DE

**SECRETIS
SOCIETATIBUS
LITTERARIIS,**

QUAM

*Consensu Ampliff. SENATUS Philof. in Reg. Acad.
Aboënsi,*

PRÆSIDE

**MAG. JOHANNES
BILMARK,**

HISTOR. AC PHIL. PRACT. PROFESSORE ORDIN.

Publico Examini subjecit

CAROLUS EKMAN,

Medelpadus,

In AUDITORIO MAJORI Die III. Junii
Anni MDCCLXXII

A B O Æ

Impressit JOHANNES CHRISTOPH. FRENCKELL,

BRUKS-INSPECTOREN,
HÖGACKTAD

HERR CARL EKMAN,

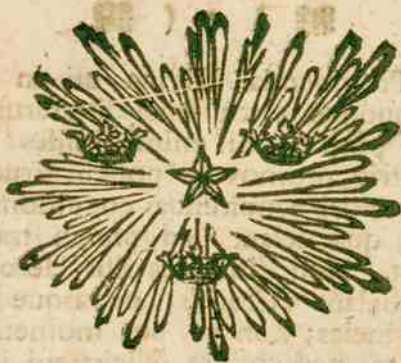
MIN HULDASTE FADER.

Min tanka vore den orimmeligaste, om jag skulle tillkrifva Min Huldaste Fader dessa blad, som någon slags betalning för all den möda och omkostnad, Min Huldaste Fader haft osparad på min upfostran; hållt de äro oräknelige, och hvad har jag som kan svara däremot? Ty då jag åstadkommit hvad jag kunnat, har det varit det minsta af hvad min skyldighet fordrar.

Uptagen dock denna förfstling af mina Academiska öfningar, såsom et vedermåle både af en med sorgfällighet använd ungdoms tid, som oek af den vördnad, hvarmed jag, under dageliga förböner för mina Huldaste Föräldrars beltändiga vålmåga, har hugnaden at alltid förblifva

MIN HULDASTE FADERS

Ödmjuk-lydigste Son
CARL EKMAN.

PRÆFATIO.

Quamvis Eruditi nec nervos ingenii intendere definant, nec consiliis atque præmiis scientiarum pomæria promovere intermittant; docet tamen multiplex experientia, quod ubi in singulis ad certum pervenerint gradum, adeo difficile sit ultra eniti, ut industria humana, saltem quoad temporis intervallum, eludatur. Contingit hoc non solum in illis, quæ cognitionem humanam respiciunt, sed etjam in aliis quoque negotiis. Sic agrorum fertilitas debita cultura insigniter augeri potest, ita ut opimam illi quotannis producant messem; sed adsunt quoque hic naturales quasi fœcunditatis termini, ultra quos eadem prorogari nequit, quicquid demum moliantur agricolæ. Enimvero hujus in regno naturali phænomeni causas indagare atque exponere non nostri est instituti; Sicut nec nobis id tribuimus, ut plene explicare valeamus, cur tantæ spei molimine procedant litterarum incrementa. Agnoscimus ingenium nostrum esse admodum finitum, adeoque non mirum esse, si meditationum suarum arctos valde quisque experiatur fi-

nes. Insuper Providentia Divina uti in aliis negotiis humanis, ita quoque circa lenta litterarum incrementa sese luculenter prodit. Si enim limites disciplinarum semper ex arbitrio promovere possent Eruditi; probabile est, quod ulteriori acquirendæ cognitioni ita continuo inhærent, ut, quæ sciant, ad praxin transferre plerique negligerent. Non dissimiles illis Heroibus, qui novas semper anhelant victorias, novasque imperio suo annectunt provincias; non vel per momentum considerantes, nec suam, nec civium felicitatem in imperio latissime patente consistere; quorum vero ferocia alios subjugandi consilia si quando sufflaminentur, in seipsos redeunt, & cives suos si minus gloria rerum gestarum illustres, ipso tamen opere magis felices reddunt. Ita etiam aliquantisper impeditus disciplinarum gradus facit, ut Eruditi, quæ detexerunt momenta, magis magisque perpoliant, perpolitæque sensim sensimque ad praxin non sine insigni generis nostri commodo transferant. Interim tamen Eruditos esse negotiosos oportet, & tam ignorantia tenebras dispellere, quam faculas jam accensas elariores reddere, ut devia vitiorum tam ipsi effugiant, quam alios huc aberrantes in rectam virtutis semitam deducant. Quo in egregio negotio Societates litterariæ utramque faciunt paginam, ubi divisâ inter plures communi consilio agentes opera, propagandis, perficiendis & applicandis ad usum scientiis ac disciplinis pro cujusvis Sociorum genio seria atque constans cura impenditur.

§. I.

Dividi & possunt & solent Litterariæ Societates in *Publicas* & *Secretas*. Illarum membra non solum publico annuntiantur, verum etiam quum quis Sociorum quid-

quidquam detexerit, vel elucubraverit, quod ex cæterorum suffragiis albo calculo excipi meretur, inventoris atque auctoris nomen apponitur, ut gloriæ fructu, qui in hoc negotio est præcipuus & ferme unicus, protinus perfruat. Interdum quoque membra harum societatum ex Principum munificentia amplissimis gaudent stipendiis, ut sic scientiis promovendis omnem operam atque industriam impendant. In societatibus autem secretis, membra earum extra circum ipsius Collegii ferme ignorantur; adeoque gloria vel inventionis vel elucubrationis alicujus argumenti directe non potiuntur, nedum ulla industriæ expectare possant præmia. *Illæ*, publica id est, Principis auctoritate plerumque coalescunt eademque fulciuntur, *in His* autem privati homines nobili hoc proposito congregantur, ut Litteras humaniores atque disciplinas practicas conjunctis viribus ac consiliis promoveant, satis multum sese lucratos existimantes, si generi prodesse queant humano, & maturos eidem propinent fructus, quos ex ignotis colligere datur manibus: apibus itaque non dissimiles, quorum videmus opera, non operas.

§. II.

Quum itaque tam nobili proposito convenienti privati, quæri potest, quamobrem membra harum Societatum se sedulo occultent, seque sua involvant virtute? Hoc præter rationem non fieri, quisque fatebitur, qui modo ad levitatem ingenii attenderit humani. Sicut per dona rationis a brutis animantibus homo præcipue distinguitur; ita quoque his excellere quisque adeo discipit, ut quicquid potius ferat, quam stupidam sibi indolem objici. Immo nonnulli adeo in transversum rapiantur, ut, quicquid aliis tribuitur, sibi adentum putent; quare merita illorum admodum extenuant, ne vel la-

tum unguem a pristina decidisse dignitate videantur. Id quod eo usque valet, ut in considerationem saepe veniat, non quid fuerit propositum, sed quis argumentum quoddam proposuerit; qui si fortuna minus benigna utatur, quod plerumque fieri solet, omnes Momii calumnias atque injurias experiri cogitur. Jam haeresis in allato fingitur scripto, jam cum salute publica illud adversa pugnat fronte, jam antiqua tantum, obsoleta & nemini fere ignota in medium adfert, jam iterum stylo non satis eleganti, egregio aut florido est consignatum. Contra ea si Auctoris nomen nemo subodorari queat, solum argumentum ejusque tractatio in censum veniunt; quod quia prudentiorum Collegii examen dudum sustinuit eorumque tulit suffragia, plures habet Socios, qui proposita dogmata tamquam propria defendunt. Immo dum ignorantur Societatis membra non adeo proclive est ferram contentionis recipere, quam Momus nesciat, quos & quales habeat adversarios; Sed credet, sibi rem futuram non cum solis Philosophis, qui non aliis instructi armis quam calamo esse solent; verum saepe etiam cum Mæcenatibus & Proceribus, qui & volunt & possunt suorum in stadio Litterario sociorum causam agere, ne invidiae telis præter meritum opprimantur. Hoc tamen minime impedit, quominus Lector quilibet, propositum quodvis argumentum rigida subjiciat censura, & tam momentorum pondera exploret, quam in styli venustatem inquirat, publicoque significet, quicquid in utroque casu moneri queat; ita tamen ut controversia non verbalis, sed realis evadat, & omnes aculei, qui pugnantium pectora sine ullo Litterarum commodo exagitant, in casum cadant. Præterea id utilitatis habent Secretæ Societates Litterariæ, ut singuli socii aliorum opem atque consilia haud difficulter impetrent, quoties de disciplinis vel promovendis vel poliendis negotium agitur & familia-

familiariter adeo cuncta aguntur, quasi ad eandem familiam omnes pertinerent. Nec enim nimis multi sunt focii, quo facto lites atque contentiones facile existerent, quum suam quisque prevalere sententiam cuperet, nec nimis pauci, quomodo laboribus sibi pro rata injunctis unusquisque sufficit? Nec hoc loco erit reticendum, quod tam Publicis quam Secretis Societatibus Litterariis, quæ propter membrorum ingenii acumen, probitatem, modestiam atque exactum commendantur examen, talia mittantur specimina, quæ vel perquam curiosa vel cæteris elegantiora habentur, quorum perlustratione animus sciendi cupidus tantam sentit voluptatem, quantam modica non præstant præmia.

§. III.

Postulet forte quispiam a nobis, ut internam Societatum Litterariarum, quæ Secretæ habentur, constitutionem hac occasione exponamus; sed quomodo, quæso, id præstaremus, quum de occultis ne quidem Ecclesia, ceu dici solet, judicet. Attamen quum ex effectu ad causam tuto plerumque argumentari liceat, in genere colligimus, membra hujusmodi Societatum in disciplinarum atque virtutis culturam utrumque intendere oculos. Interim quum nulla omnino societas consistere possit sine certo ordine, hunc tanto magis in Societatibus Litterariis modo nominatis necessarium existimamus, quod inter socios in conventibus perfecta sit æqualitas nec munerum dignitas, sed rationum firmitas in centum veniat. Hinc ad similitudinem Societatum publicarum opus habent Directore, cujus munus vel perpetuum est, vel ambulatorium, adeo ut forma reipublicæ hujus literariæ sit ferme Democratica, singulis sociis ad clavum regiminis per reliquorum suffragia successive

cessive adscendentibus. Dubitamus vero, an aliud sit Directoris munus, quam quod tempora conventus indicet, specimina elucubrata examini eorum, quorum interest, committat, nec non alia, quæ ad decus atque salutem Societatis conducant, agenda proponat. Quandoquidem etiam nihil extra circum Societatis abque hujus consensu evulgari debet; necesse videtur, ut locii vel præstito jurejurando vel saltem verbis honoris sese obstringant tam ad silentium negotiorum temere non evulgandum, imprimis ad reticentiam Sociorum, quam ad certa officia præstanda, sine quorum observantia Societas nec consistere nedum florere potest. Forte etiam in quibusdam Societatibus Secretis certi sunt gradus & certa graduum insignia, quorum tamen extra sollemnes conventus nullus est usus. Atque hoc ferme modo Secretæ Societates Litterariæ nobis, quibus in mysteria earum introspicere non licuit, obveniunt, dum indolem negotiorum consideramus; si vero rem acu non tetigerimus, innoxia tamen, uti speramus, habebitur allata conjectura.

§. IV.

Quoniam opera nostra jam in eo versatur, ut Societates Litterarias, quæ Secretæ nuncupantur, quoddammodo adumbremus, statim observamus, tales etiam apud antiquos populos a remotissimis inde temporibus invaluisse. Sic in Ægypto, multarum olim disciplinarum Patria, *Collegia* tam *publica*, quam *Secreta* fuisse, refert Michaël MEJERUS (a) eum in finem instituta, tum ut communem utilitatem per excultas promoverent disciplinas, tum etiam ut *secretiora* & non omnibus *propalanda* in conventibus suis expendere. STRABO etiam observat, celeberrimā & antiquissimā hujus generis Collegia fuisse & *Thebis* & *Memphis*, quibus qui præ-

rant

rant, *ἱερογλυφιστῶν* appellabantur. Musæum ALEXANDRINUM quoque toto orbe quondam fuit celebratissimum, in quo conveniebant viri ob eximium ingenii acumen conspicui, quorum operibus, quæ temporum injuriis non perierunt, & post tot sæculorum decursum suus adhuc constat honos. Præcipue autem Secretæ ejusmodi Societates Litterariæ apud Græcos, Ægyptiorum imitatores, fuerunt variæ, diversis insignitæ nominibus. Huc referendum est *Eumolpidarum* Collegium, de cujus mysteriis agit CLEMENS ALEXANDRINUS (b). In hoc collegium admittebantur tam fœminæ, quam viri, immo ipsi exercituum Duces. Ex legibus (*) hujus Societatis colligi potest, quod perpetuo silentio arcana, ibi celebrata, involverentur, & quod ad tale silentium jurejurando sese obstrinxerint. Imprimis ad arcanas Societates referebantur *Eleusinia*, de quibus CICERO, qui ipsemet his fuit initiatus, testatur: *Illis mysteriis vitæ principia cognoscimus, nec solum cum lætitiâ vivendi rationem accepimus, sed etiam cum spe meliore moriendi* (c). Erant autem horum diversi gradus & variæ per multas molestias atque cruciatus præparaciones, antequam quis ad ultimum Eleusinorum actum, seu ad ipsam autopsiam admittebatur, quas ceremonias in hunc modum describit LA PLUCHE: *Autopsie étoit comme le dernier acte de cette représentation. Après une nuit affreuse, des éclairs, des coups de tonnerre & une imitation de ce que la nature a de plus triste, la sérénité qui succedoit enfin laissoit paroître quatre personnages, magnifiquement vêtus & dont les habits étoient tous mystérieux. Le plus brillant, & qu' on nommott spécialement l' Hierophant, ou celui, qui révèle les saintes choses, étoit habillé de manière à représenter Le Demiourge, l' Etre qui conduit l' univers &c.* (d). Post hæc Hierophantes significacionem totius apparatus reconditum initiandis aperuit. Non

est, quod quis sibi persuadeat, hæc arcana tantummodo respexit ceremonias Religiosas, negari enim nequit, quin simul incrementum cognitionis humanæ sibi propositum habuerint; quem in finem aliæ Secretæ Societates Litterariæ apud Græcos fuerunt, quorum imprimis referimus PYTHAGORÆ Scholam. Hinc & silentium illud quinquennale, quo discipulos suos probabat, antequam ad sublimiora admittebantur, quæ Mathematicorum nomine veniebant, & quæ clare atque perspicue remotis Symbolorum involucris omnia Philosophiæ Secreta de DEO & Natura, quantum novit ipse, explicuit; nihil magis inculcans quam hoc: μή εἶναι πρὸς πάντα πάντα ῥητέα, ceu in decimo παρθενικῶν νόμων libro refert *Aristoxenus*. Ipse Pythagoras τὰ ἀπίρρητα ἢσ φιλοσοφίᾳ *Philosophiæ arcana* scripsit, non sane eo fine ut omnibus publicarentur, quum arcana ea nominaverit. Jurare enim oportebat ejus Discipulos, se aliis quam Pythagoricis Pythagoricæ disciplinæ libros non vendituros, ceu memoriæ prodit *Tzezes* (e). Denique ut alia reticeamus, Collegium Magorum in Persia celebratissimum fuit, cujus conditor habetur ZOROASTER (d). Sociorum autem præcipua erant officia, ut Astronomiam vel rectius Astrologiam excolerent, unde factum, ut occulta quævis scientia, famoso *Magiæ* nomine postea insignita fuerit.

(a) In *Traçtat. Apolog. pro Fratr. Ros. Crucis.* (b) *Stromat. Libr. I. C. 5.* (c) In libro II. de *Legibus.* (d) Vide *Histoire du ciel Tom. i. p. 497, & MEURSII Eleusin Cap. 13.* (e) *Chiliad. x. n. 335.* (*) *Leges Collegii Eumolpidarum exhibet Mich. MEJERUS 1:0 ut singulis annis certo die conventus fieret initiatorum, 2:0 ut Eumolpidæ ibi semper Sacerdotes haberentur & sacrorum Præsides 3:0 ut Castissimæ vitæ, vitæ immaculatæ reciperentur in Societatem illam, tam fæminæ quam viri. Hinc nec Imperato-*

res postea initiari volentes admissi sunt, si vitiiis essent contaminati. 4:0 ut perpetuo silentio arcana ibi celebrata involverentur, juramento præstito. Hinc nihil in orbe secretius, quam Eleusinia sacra, habitum fuit. 5:0 Ut die conventus sacro, quatuor figuræ pro ceremoniis portarentur, nempe DEI Creatoris ab Antistite Hierophante; solis a facifero; Lunæ a Ministro ad aram, & Mercurii a præcone Sacrorum. Habuit autem antistes Eumolpida auream Clavem, linguæ adaptatam, silentii notam. E quatuor figuris & ex cantilena allegorica, de Dracone Tauri parente & Tauri Draconis parente aliisque quæ heic prolixè adducit Mejerus, facile de arcanis ipsis institui conjectura intelligentibus potest.

§. V.

Enimvero non solum apud Gentiles receptæ fuerunt Secretiores Societates Litterariæ, verum etiam apud illos, quibus DEUS puriorem Sui cognitionem, quam quæ ex solo rationis lumine hauritur, benigne concessit. Sic in Veteri Testamento, arcanam fuisse & paucis revelandam variarum rerum ad cultum Divinum pertinentium noticiam constat, non solum ex articulorum fidei paucitate, qui ex libris antiqui fœderis colliguntur, sed etiam ex obscuro illo tenebrisque involuto revelandi modo, quo non nisi per Leviticarum ceremoniarum umbras primaria fidei dogmata nosse datum erat. Quis præterea ignorat, quod in locum Templi, Sanctum Sanctorum nuncupatum, introire nemini fuerit permissum, nisi Pontifici Maximo & solo quidem expiationis die; prouti etiam in Sanctum nulli intrare licebat, præter sacerdotes, quorum ibi requirebatur opera. Imprimis autem notum est, quod in Ecclesia primitiva Christiana invaluerit *Disciplina* sic dicta *arcani*, ceu ea docendi methodus, qua infidelibus olim & Catechumenis, uno

verbo, qui per baptismum in Ecclesiae communionem nondum erant intromissi, non nisi veritates practicae primaque fidei fundamenta, quibus sua haecenus servabatur simplicitas, relictis paulisper mysteriis rationis humanae Sphaeram transcendentibus, eisque quorum cognitio animos potius a Christiana veritate alienos reddere & inflare, quam ad fidem persuadere atque emendare poterat, proponebantur. Quare invaluit distinctio inter τὰ κηρύγματα seu ea, quae licita erant publicare, & τὰ δόγματα seu ea quae silenda erant. Maxime vero observata fuit Disciplina arcani, quum S. Eucharistia celebraretur, ad quam quum Catechumeni olim non admitterentur, paulo antequam Sacerdos ad mysterium hoc peragendum sese accingeret, acclamabatur populo: μή ἴσῳ τῶν κατήχημένων, μή ἴσῳ τῶν ἀπεργασμένων, μή ἴσῳ τῶν ἀπίστων, μή ἴσῳ τῶν ἐλεγχόμενων, οἱ ἴσῳ τῶν ἐυχὴν εὐχόμενοι προσέλθετε, item ἀπέχεθε οἱ νεωθῆσσι; quae disciplina ideo videtur introducta, ut majori cum reverentia omnes ad Sacram Cœnam accederent. De cætero fundamenta hujus disciplinae jacta videntur aëvo Apostolorum, viguitque ipsa inter Christianos a Sæculo II ad Sæculum VII usque, ceu multi opinantur (a). Hinc de *PLINIO* constat, quod licet per tormenta a Christianis quaesiverit, quid mylteriorum peragerent, nihil tamen fere invenire potuerit, quod *TRAJANO* Imperatori narraret.

(a) Vide C. M. *PFÄFII* Dissert. Poster. de Praejudiciis Theologicis pag. 142 seqq. (b) Vid. *Epistol. Libr. X. Epistol. 97.*

§. VI.

Præter has modo nominatas & in rebus gravissimi momenti occupatas Societates Litterarias, fuerunt etiam & sunt aliæ, in quibus jucunda gravibus permilcentur eum

eum in finem, quantum quidem conijcere licet, instituta, ut honesta ratione profint simul atque delectent. In his plerumque accidit, ut postquam argumenta proposita fuerint discussa, atque, sicut decet, elucubrata, partem conversationis reliquam impendant socii vel oblectamenti vel jocosissimi vel inventis artificum lustrandis, immo nonnunquam vel prandiis vel choreis dandis vel etiam Musicorum concentibus. Talium indicia etiam apud veteres reperire licet. Hi enim symposia sua eo animo frequentabant, non ut, teste ESCHENBACHIO, gulae ventrique fervirent, sed honestis sermonibus aliquando etiam de rebus gravissimis inter fercula atque pocula sese invicem oblectarent (a). Sequenti tempore magnam per totum fere orbem famam consecuta est Societas, quae Gallice *Franc Maçons*, Svehice *Fri-Murare* nuncupantur. Quanto pauciora sunt, quae de isthac Societate certo sciuntur, tanto plura de eadem conjectati sunt multi, & ubi nihil subodorari potuerunt, ibi vitiorum omnium illecebras atque infidos firinum scopulos delitescere, sibi atque aliis pervaserunt, quicquid arcani habetur, a terrimo carbone notantes. Ex nostra autem sententia praestat de occultis tacere, quam praepostere judicare. Alii, qui humaniores, mirati sunt, tum quomodo haec Societas in numerum Sociorum recipere subinde potuerit tales, quorum vita non usque quaque probata esset, tum quod hi mysteria sibi concredita non promulgaverint. Enimvero non Societatis culpa esse videtur, quod quidam Socii vitiis indulgeant, quippe his non obstantibus aliis aliisque inclarescere possunt meritis. Alterius momenti haec esse potest causa, scilicet Societas haec variis constare videtur ordinibus, & qui in infimis haerent gradibus, parum vel nihil sciunt, quod temere evulgatum curiositatem aliorum moveret. In superioribus autem sunt viri, qui annos proba-

tionis rite sustinuerunt, quique societatem suam tanto amplectuntur amore, ut ab honore atque conscientia sua alienum putent, æstimationem Sociorum turpi garrulitatis nota violare, seque illa indignos reddere. Quod ad internam hujus Societatis constitutionem attinet, quatuor accepimus ejusdem principia generalia 1:0 *Time DEUM*, & *quidem juxta tenorem Religionis, in qua educatus es.* 2:0 *Obediens esto Magistratui* 3:0 *Honora parentes* 4:0 *Promove scientias atque artes.* Unde apparet, quod argumenta quæ vel Religionem vel Regionem seu statum Politicum concernunt, in hac Societate non ventilentur. Attamen in horum Sociorum conventibus discutiuntur, uti fama est, varia problemata & arduæ quæstiones, quæ vel ab ipsis proponuntur Sociis vel forte in publico agitantur, quæ tamen præcipue concernunt vel studia humaniora vel etjam artes. Hæc omnia & alia quæcunque rariora habentur vel antiquitatis vel ingenii vel denique industriæ documenta sollicite colliguntur & in Archivis eorum servantur, inde depromenda, quoties quis necessariam alicujus rei notitiam petat. Dolendum tamen est, quod pauca admodum hujus Societatis opera, si elegantes quasdam orationes, in sollemnibus habitis confessibus, excipiamus, in publicam hætenus lucem prodierint. Quod si contingat, ut disceptationes in quadam Classe (Loge) existant, quæ componi non possunt; controversiæ decisio defertur cuidam superiorum Classium, id quod tamen rarius contingere perhibetur. De cetero in hanc Societatem non admittuntur nisi viri tantum, nec illi omnes atque promiscue, sed qui ingenio, acumine, vel aliis meritis valere putantur. In conventibus omnia decenter atque graviter peraguntur, adeo ut omnes exprobrationes & objurgationes habeantur illicitæ & pro re nata pecunia mulctentur. Interdictæ quoque sunt interruptiones sermonum omnibus, præter Præsidem. Nulla ibi mu-

munerum dignitatis ratio habetur, sed singuli subsellia sua occupant juxta seriem ordinis, quo in societatem fuerunt recepti. Quilibet sociorum modicam pecuniæ summam pro sua adoptione Societati offerre tenetur; pecunias vero ita in commune collatas impendere dicuntur partim illis Sociorum sublevandis, qui meritis quidem incalescunt, sed præter suam culpam adversa premuntur fortuna, partim orphanotrophiis in sustentationem & educationem liberorum expositorum extruendis, partim etiam hilaris suis, quibus finem teris quibuslibet negotiis imponunt, celebrandis. Quod denique ad ceremonias attinet, quæ circa adoptionem novi socii observantur, illæ huc ferme redeunt. Postquam quis alicui Sociorum significavit, se desiderare in hunc cooptari ordinem, Præsides post octiduum convocat Socios, quibus significat, quod N. petierit in eorum recipi Societatem, postulatque eorum suffragia, quibus impetratis, omnibus in æde rite adornatis, introducitur intiandus sollempni modo, eique brevis habetur oratio, per quam admonetur, quod hæc via, quæ jam ipsi panditur, ducat ad veritatem & genuinam libertatem. Post hæc Secretarius Societatis ipsi tradit quædam Ordinis insignia, scilicet Pileolum, Supparum & albas Chirothecas, (*Móssa, stjórtæ, och hvíta hantæ*), & hoc facto ad Præsidem ipsum deducit, a quo accipit Lingulam edolatam, (*Mursteif*) cum exhortatione, ut eadem sedulo utatur, in extruendo veræ felicitatis templo, quæ solidæ virtutis cultura fundari debet. Cætera silentio præterimus, quæ qui scire gestit, legat *Annæðningar við Svánsta Post-Tidningar An. 1738. N. 33. seqq.*

(a) *Vid. Libr. de Symposiis Sapient. p. m. 288.*

§. VII.

A Societate modo memorata multum differre videtur alia Societas Litteraria, Holmiæ haud ita pridem instituta, quæ Symbolo *UTILE DULCI* distinguitur. Est hæc quoque inter Secretas Societates referenda, quatenus tam Socii, quam ipsius statuta ad publici notitiam nondum pervenerint. Innotuit tamen, quod isthæ Societas in tres distinguatur Classès pro diversitate rerum, quibus occupantur Socii, sed quæ classès parè omnino dignitatis habentur. In prima harum Socii stentiam impendunt operam Litteris humanioribus promovendis, partim rariora documenta, Historiam Patriæ imprimis concernentia colligendo, partim etiam Poesin excolendo Svecanam. Accepimus quoque dudum industriæ horum Sociorum luculenta specimina, aliquot operum volumina, quæ salivam certe movent omnibus, qui has depereunt delicias. Et quid ni moverent, quum hisce elucubrandis operam impendant Viri tam Eruitionis quam exasciati ingenii fama celebratissimi. Qui in altera sunt Classe in eo operam collocant, ut Musicam tum vocalem quum instrumentalem indies gratiorem reddant; quare etiam statis diebus & quidem frequenter conveniunt, ut suavissimo eodemque probato modulamine sese exercitatiores reddant. Tertiam denique Classem constituunt magistri artium cultiorum, uti Pictores, Sculptores, Statuarii, aliique, & tam sua examinanda proponunt opera, quam aliorum sibi proposita examinant. In generalibus Societatis conventibus nulla harum classium habetur distinctio, sed ordinem receptionis tantummodo inter se observant Socii. Quælibet rursus classis variis distinguitur gradibus, in quibus singulis uti Socii variis gaudent honorum insignibus, ita diversa illis incumbunt officia, & diversis vicissim fruuntur

tur juribus; illis tamen extra Societatis conventus uti, minime fas est. Habet præterea quælibet Classis suum Directorem, qui agenda vel deliberanda proponit, sed hi tamen tres Directores cedunt Præsidi totius Societatis. Si forte contingat, ut Socii inferiorum graduum in controversiis dirimendis aut judiciis ferendis inter se non conveniant, negotium ad concilium Areopagiticum, uti dicitur, defertur, cujus summa in his casibus censetur auctoritas. Quælibet Classis per suum Directorem commendat Societati eum, quem in suum recipi ordinem cuperet; qui rursus, impetratis suffragiis, in robur societatis vel modicam pecuniæ summam in commune confert, vel pro re nata gratis adoptatur.

§. VIII.

Hoc denique loco non est reticendum, quod in hac Urbe nostra Societas quædam Litteraria Secreta nuperime fuerit instituta, quæ ob affinitatem operum sororio plane vinculo cum Societate illa Holmensi, quæ *UTILE DULCI* nuncupatur, conjungitur. In quo opera Societatis hujus Aboënsis versetur, satis colligitur ex scripto typis evulgato, in quo nobile suum propositum candide significat. Scilicet quum Magnus Finlandiæ Ducatus tertiam Regni Svio-Gothici partem constituat, ejusque Metropolis, Aboa puta, si Holmiam exceperis, plura illustria comprehendat Collegia, quam ulla alia Sverthiæ Civitas, Viri quidam diversi Ordinis, qui ingenio pollent, inter se convenerunt, ducti communi studio de hac nostra dulcissima sive Patria sive Nutrice bene merendi, ut, quantum aliorum munerum ratio concederet, operas suas amice jungerent in eis eruendis atque elucubrandis, quæ tam ad pleniorum Finlandiæ cognitionem pertinent, quam quæ cives nostros delectare & juvare possint.

possint. Sociis igitur incumbit, tam studia Humaniora, quam alias generi humano utiles scientias, eas imprimis, quarum immediatus in vitam communem est influxus, pro virili excolere, adeo ut & prodesse & delectare jugiter studeant. Atque ut in Synopsi tantum exhibeamus eorum operas, hæc eo redeunt, ut carmina varia, aliaque meletemata, quæ virtutum culturam concernunt, tum varia Finlandiæ fata, rariora ejusdem monumenta, res in his locis gestas, Biographias quoque virorum de hoc Magno Ducatu bene meritorum, Oeconomiam, hujusque emendationem, adminicula & impedimenta, mores atque instituta diversarum gentium, circo Finlandiæ comprehensarum, nova Litteraria, recensitionem Librorum utilium &c. &c. exhibeant, ceu novellæ litterariæ Aboenses, quæ præterito anno prodierunt, & multorum manibus non sine eorum oblectamento atque usu teruntur, satis indicant superque. Et quoniam omnes ejusmodi Societates hoc commune habent, ut nemo in eas recipiatur sine solemnî quodam actu; verisimile est, adoptionem quoque in hanc Societatem sine certis ceremoniis non fieri; Attamen quum Societas hæc sit recentissima ritus illos, qui inter arcana referuntur, nemo adhuc subodorari potuit; quare etjam de ipsis disserere impræsentiarum non possumus.

S. D. G.

